

Obstakels rond vaccinatie overwinnen: een pakket definitieve aanbevelingen

Het ontwerp van effectieve vaccinatieprogramma's vereist een veelzijdige aanpak die ingaat op de vele praktische barrières die de vaccinatiegraad belemmeren; logistieke, administratieve en informatiebarrières, evenals barrières die te maken hebben met de beperkte beschikbaarheid van medisch personeel en medische zorg, kunnen belangrijke obstakels vormen om de doelen wat betreft de vaccinatiegraad te halen.

Herinneringsprogramma's, mobiele vaccinatie-eenheden en schoolvaccinatieprogramma's kunnen bijdragen aan het slechten van deze barrières en het verhogen van de vaccinatiegraad.

De volgende aanbevelingen bieden een kader om vaccinatiestrategieën te herdefiniëren, zodat ze meer impact krijgen en duurzamer worden.

Herinneringsprogramma's

Herinneringssystemen (sms'jes, e-mailberichten, digitale meldingen) leiden tot een sterker besef dat er op bepaalde tijden wordt gevaccineerd, zorgen ervoor dat minder mensen het vergeten en pakken informatiebarrières aan. Ook kunnen ze de aanbodkant van de vaccinatiezorg verbeteren, doordat ze de vraag naar vaccins voorspelbaarder maken. Uit herinneringsprogramma's die in Catalonië, Murcia en Kroatië als pilot zijn uitgevoerd, blijkt dat de vaccinatiegraad statistisch significant toeneemt als er herinneringen worden verstuurd. De belangrijkste elementen voor succesvolle herinneringsprogramma's zijn:

- automatische herinneringssystemen opnemen in administratieve databanken;
- eenvoudige toegang bieden tot informatiemateriaal, bijvoorbeeld via links naar officiële websites of naar mobiele apps die in het herinneringsbericht zijn ingebed;
- meertalig communicatiemateriaal gebruiken om ervoor te zorgen dat dit toegankelijk is voor minderheidsgroepen op taalgebied;
- huisartsen bij het herinneringsproces betrekken, door hen te voorzien van instrumenten om de vaccinatiestatus van hun patiënten te volgen.

Mobiele vaccinatie-eenheden

Met mobiele vaccinatie-eenheden kunnen er geografische en gemakbarrières uit de weg worden geruimd door de vaccins dichterbij onderbediende of moeilijk te bereiken gemeenschappen te brengen, met inbegrip van plattelandsgebieden of onderbediende stedelijke gebieden. Mobiele eenheden die in Opper Oostenrijk en Skärholmen (Stockholm) als pilot zijn ingezet, hebben goede resultaten opgeleverd als het gaat om het leggen van contacten met kwetsbare adolescenten en oudere volwassenen. De lessen die zijn getrokken uit de pilots geven aan dat de impact van mobiele eenheden kan worden versterkt door:

- flexibele openingstijden, met inbegrip van ongebruikelijke openingstijden, zoals 's avonds en in het weekend;
- contacten te leggen met lokale gemeenschappen door samenwerking met leidende figuren uit die gemeenschappen, organisaties en influencers;
- meertalige zorgprofessionals erbij te betrekken en informatie in meerdere talen te verstrekken;
- het scala aan vaccins dat wordt aangeboden, te combineren met andere relevante gezondheidsdiensten.

Schoolvaccinatieprogramma's

Schoolvaccinatieprogramma's kunnen de vaccinatiegraad verbeteren door logistieke en nabijheidsbarrières te verminderen. Door vaccinatiesessies te integreren in de reguliere schoolactiviteiten en schooltijden kan de verstoring van de alledaagse routine voor drukke ouders tot een minimum worden beperkt en voor een hogere vaccinatiegraad zorgen. Uit de pilotprojecten die in Estland en Nederland zijn uitgevoerd, blijkt dat door scholen bij vaccinatievoorlichtingsactiviteiten te betrekken en de vaccinatielocaties dichterbij de scholen te zetten er een sterkere betrokkenheid van de gezinnen, meer gemak en een verhoogde toegankelijkheid van de vaccinatiediensten te zien is. Schoolvaccinatieprogramma's boeken meer succes als:

- er contact wordt gelegd met de ouders, door hun duidelijke en uitgebreide informatie over het vaccinatieprogramma te verschaffen, de voordelen van vaccins uit te leggen en in te gaan op zorgen over de veiligheid ervan;
- processen worden gestroomlijnd, bijvoorbeeld door digitale toestemmingsformulieren te gebruiken;
- er doelgerichte, op de leeftijd afgestemde en cultuurgevoelige communicatiestrategieën worden uitgevoerd, met inbegrip van het ontwikkelen van informatiemateriaal en het verzorgen van informatie- en vraag-en-antwoordsessies;
- er wordt samengewerkt met schoolverpleegkundigen, leraren en schoolbestuurders inzake verschillende aspecten van het vaccinatieprogramma.

Op maat gesneden en duurzame programma's ontwerpen

Om vaccinatieprogramma's te ontwerpen die zijn afgestemd op de behoeften van de doelpopulatie en voor draagvlak zorgen, is het belangrijk dat het programmaontwerp wordt gestut door:

- een grondige evaluatie van de behoeften, om feitenmateriaal te verzamelen en te analyseren over specifieke behoeften en barrières waarvoor de doelgroep staat;
- het scheppen van een gunstig klimaat door belanghebbenden (zorgverleners, instellingen, organisaties, leidende figuren in de gemeenschap) erbij te betrekken, ze te raadplegen en met hen af te stemmen, om te zorgen voor een eenvormige aanpak;
- contacten te leggen met leidende figuren uit de gemeenschap, influencers en poortwachters om vaccinatieboodschappen te promoten, vertrouwen te helpen opbouwen en in te gaan op zorgen binnen de gemeenschappen.

Het inbedden van nieuwe programma's in de bestaande infrastructuur en in gevestigde routines, het actief verkrijgen van politieke en financiële steun, het makkelijker maken voor lokale actoren om er vanaf het begin bij betrokken te zijn en het stimuleren van de verantwoordelijkheid van belanghebbenden kunnen er mede voor zorgen dat de werkmethoden ook na de pilotfase duurzaam zijn. Door de steun van de EU en van andere landen te benutten om gestructureerde leeractiviteiten te organiseren waarbij van elkaar wordt geleerd en te profiteren van de mogelijkheden om ervaringen uit te wisselen, kan innovatie worden bevorderd en kan de overdracht van innovatieve werkmethoden naar andere contexten gemakkelijker worden gemaakt.